Štev. 34. V Ljubljani, 26. avgusta 1910. L. leto.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . 10·— K
pol leta . . . . 5·— „
četrt leta . . . . 2·50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . 12 „
„ „ „ trikrat . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.
Poštna hranilnica št. 53.160.
Reklamacije so proste poštnine.

Župan Hribar ni potrjen!

Ne bomo se bavili toliko z županom samim in njegovo osebo, ker ga itak po delih že vsakdo pozna. Tudi ne menimo uganjati osebne politike, temveč gre nam le za načela in dejstvo, ki jih moramo konstatirati z našega stanovskega — učiteljskega stališča. V županu Ivanu Hribarju imamo zaznamovati enega resničnih in odkritosrčnih prijateljev učiteljstva, ki so ne iz lastne sebičnosti ali katerihkoli drugih okolščin delovali v prid učiteljstva in šolstva. Ivan Hribar ni bil le mož, ki je kot župan skrbel za učiteljstvo in šolstvo, temveč on je rad pomagal in šel na roko v prid učiteljstvu in šolstvu tudi izven Ljubljane in je zavzemal svoje odkritosrčno stališče napram učiteljstvu in šolstvu tudi v zakonodajnih zastopih. Da se je imenovalo gosp. Ivana Hribarja častnim članom naše „Zaveze“, nam tega niso narekovali politiški nagibi, temveč nam je to velevala vest hvaležnosti vseh, katerim je g. župan Ivan Hribar rad pomagal vselej in ob vsaki priliki in to je bilo gotovo učiteljstvo, ki mu je vselej rad ustregel, če je šlo za koristi učiteljstva ali pa šolstva.

Toda ne to, drugo je, kar hoče tudi učiteljstvo danes konstatirati, to namreč, kakšno vlogo so igrali pri vsej stvari za potrditev ljubljanskega župana oni, ki danes na Kranjskem uganjajo nemoralno gonjo nad učiteljstvom in šolstvom. Dolžnost nam je stati kot vzgojiteljem na načelih etike in čiste morale, dolžnost nam je stati kot vzgojiteljem na načelih narodnosti in pravičnosti.

In če nam je dolžnost stati na teh načelih, nam je tudi dolžnost obsojati, kar se ne strinja s temi načeli. In gotovo je, da se ne strinja s temi načeli nepoštenost, denunciantstvo, brezdomovinstvo, demoralizacija in širjenje teh slabosti med narodom. Kot vzgojitelji naroda se moramo najodločneje upreti vsemu takemu početju in dasi naj pade še marsikatera žrtev, gotovo je, da nam te žrtve prinesejo lepe dneve bodočnosti našemu narodu in našemu stanu.

Iz zgoranjega slučaja razvidimo, da se je nasilje iz našega stanu preneslo že na splošno narodno nasilje in terorizem. Od S. L. S. nam ni pričakovati pravičnosti in nam ni pričakovati boljše bodočnosti. Vsi so govorili za potrditev ljubljanskega župana, če bi ne bilo tu brezrodnih intrigantov, če bi ne bilo tu onih trinogov, katerih kruto pest je izmed vse slovenske javnosti še najbolj občutilo napredno učiteljstvo. In dasi moramo obžalovati, da je ravno najdelavnejši in nam najbolj naklonjen mož prvi postal žrtev tega nasilja, vendar se nam z druge strani ne zdi napačeno, zakaj splošno ogorčenje se bo šele sedaj med slovensko javnostjo zbudilo in morebiti šele to odpre oči našim buržoazistom, da se bodo tudi oni zbudili in bodo pričeli vsaj nekoliko delati — zakaj nedolžna kri učiteljstva jih ni zdramila.

Sami smo se branili, sami smo se vzdržavali, sami smo delali in sami smo prenašali gorje, dasi bi nam lahko na pristopnih mestih pomagal marsikdo — vsaj s par besedami. In vse to smo mirno prenašali, zakaj imeli smo to zavest, da smo tudi sami močni in bomo nekoč prodrli, kakor se bo sedaj napredna javnost zavedla, da sama tudi kaj vzmore — če hoče.

Potrebno se nam je zdelo to konštatirati, da se nas bo razumelo tudi vnaprej. Toliko in tolikrat je že župan bil potrjen, toliko in toliko je že storil za Ljubljano in kar naenkrat naj se ga ne potrdi! Ne bomo se obračali za več let nazaj in tudi ne bomo popisavali za več let nazaj in tudi ne bomo popisovali lumparij, ki so jih počenjali klerikalci pri tem, hočemo konštatirati le najvažnejše.

Ni nam težko popisati taktiko, ki so se jo posluževali pri tem klerikalci, saj je to ista taktika, ki jo je učiteljstvo občutilo že toliko in tolikrat. Prvi sunek vsemu je zadal dr. Pegan v dež. zbornici, ko je kritikoval ljubljansko gospodarstvo in šolstvo: istotako je prva priprava za discipliniranje kakega učitelja hujskanje na shodih in v drugih klerikalnih društvih itd. Na čem temelje taka izvajanja, je jasno, saj demoralizatorjem ni do poštenosti. Potem se je pričela gonja po kler. časopisju zoper gospodarstvo mestne občine in sumljivi protesti in pritožbe Kregarja in Štefeta. Kako podlago so imele te stvari, nam dokazujejo številni popravki od mestnega magistrata v „Slovencu“. Seveda je bilo tu zavračanje lahko in če bi ne bila sumničenja in blatenja učiteljstva tako pavšalna, kakor so, tedaj bi tudi učiteljstvo enako postopalo, a zoper nepošteno orožje ni zavračanj. Višek podlosti je pa doseglo klerikalno časopisje, ko je pričelo denuncirati in kompromitirati s tem ves slovenski narod, je pričelo najpodlejšo igro brezdomovinstva in se je hotelo dvigniti tu veleizdajniški proces. Dobro smo umeli, da je to predigra za Hribarjevo nepotrditev, kakor vemo, da je to priprava za državnozborsko zasedanje, kjer so klerikalci prav v neprijetnem položaju. Največje lopovstvo je pa to, da so klerikalci sami inscinirali demonstracije in sami eno uro pred demonstracijami v Ljubljani že blatili slovenski narod pri Nemcih in tako počenjali isto hinavščino in brezdomovinstvo, kakor pri napadih na C. M. D. in na dan 20. sept. 1908. Tako tudi pri nas, kadar jim zmanjka vsaj na pol poštenega javnega orožja, se prično posluževati lopovščine, kakor se dr. Lampe pri ovadbah proti učiteljstvu poslužuje svoje imunitete.

In kdo je, ki jim pomaga? To je naša c. kr. vlada, to je baron Schwarz, katerega nekorektnosti so se sedaj že iz učiteljstva razširile na splošno slovensko javnost.

Povedali smo vse odkritosrčno in brez ovinkov, kar nam je bilo na srcu in poudarjamo, da vkljub rastočemu nasilju in nemoralnosti ne bomo ni za las odstopili od svoje poti in zahtev, to temmanj sedaj, ko se nasilje širi.

Važen poziv!

Ker je za obrambni odsek velikega pomena, da ima pri roki razne slučaje rešitev razsodb in rekurzov, bodisi kateregakoli stanovsko-pravnega značaja, in da v slučajih lahko nasvetuje postopanja in se sklicuje pri tem na pozitivne slučaje, pozivljemo vse tovariše in tovarišice, ki so že kdaj vlagali rekurze, o katerikoli zadevi, da nam blagovolijo iste slučaje, postopanja, pota ovire, uspehe in neuspehe pri rešitvi naznaniti. Sploh kdorkoli je imel že opraviti s kako našo stanovsko ali šolsko-pravno zadevo, naj nam to blagovoli podrobno opisano doposlati, če mogoče s prilogami in prepisi aktov, bodisi da je bila rešitev ugodna ali neugodna. Pošilja naj se nam važnejše razsodbe in odredbe bodisi glede šolskih ali stanovskih zadev, ki so splošnega pomena in značaja. Ker so take rešitve za posameznika in ves stan pri postopanju vitalnega pomena, bomo pričeli sedaj zbirati vso tozadevno snov. Predsednike okrajnih učiteljskih društev prosimo, da pri zborovanjih na to opozore člane svojih društev in tudi sami zbirajo, oziroma poverijo koga za zbiranje takih podatkov in se nam ti tudi potom okr. učit. društev dopošiljajo.

Obrambni odsek.

Gospodinjski tečaj društva slov. učiteljic v Mladiki.

Po prizadevanju marljivega odbora društva slov. učiteljic — osobito po njega predsednici gdč. Viti Zupančičevi se je otvoril dne 1. avgusta t. l. gospodinjski tečaj za učiteljice v „Mladiki“, kojega prostore si je društvo po naklonjenosti preblag. gospe županje M. Hribar pridobilo v ta namen.

Gospodinjski tečaj vodi gdč. Jerica Zemljanova, absolventka gospodinjskega seminarja na Dunaju. Pod njenim spretnim vodstvom se razvija ta tečaj kar najuspešneje in učiteljice, obiskovalke tega tečaja z velikim zanimanjem in oduševljenjem slede nje točnim navodilom. Pričakovati je najboljših uspehov, kajti pouk je vsestranski razpreden in razvrščen, da dobe gojenke jasen upogled v vse znamenitosti gospodinjske umetnosti. — Poleg gospodinjstva v ožjem pomenu besede, se goji tu tudi pouk v likanju in svetlolikanju. Pouk o higijeni doma, v šoli, kuhinji — podava g. dr. med. J. Rus, a nauk o živilih, hranoslovju i. dr. pa g. tržni nadzornik A. Ribnikar. Društvu je čestitati, da si je pridobilo tako izborne moči — a želeti je tudi, da nadaljuje v prihodnjem letu to započeto delo, osobito, ker letos zaradi pičlega prostora ni moglo sprejeti vseh priglašenih učiteljic — a je pouk — namenjen mestnim, tržnim in obrtnim slojem tako živo pogrešan za deklice.

Slavne šolske oblasti naj bi posvetile takemu podjetju svojo pozornost in zanimanje.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Počitniški tečaj.

Udeležniki se že oglašajo. Vendar pričakujemo še večje število. Zlasti oni, ki imajo v Mariboru ali v okolici sorodnike, naj se udeležijo „Počitniškega tečaja“, kajti njih ne bo stalo toliko kot druge. Vendar ne bodo stroški preveliki, ker se je potrebno ukrenilo zaradi cenejih stanovanj in ceneje hrane. Iz vsakega okraja bi naj prisostoval predavanjem vsaj eden, ki bi potem doma lahko pri zborovanjih uporabil to, kar je v kurzu profitiral. Priporočati pa je poset tečaja onim, ki gredo v kratkem k sposobnostnem izpitu. Tudi neučitelji se lahko tečaja udeleže, ako se pravočasno javijo in obenem pošljejo pet kron, nakar se jim pošlje legitimacija. Želeti je udeležbe tudi od izvenštajerskih kolegov in kolegin.

Vodstvo Zveze se je potrudilo pridobiti priznane strokovnjake za predavanja, učiteljstvo pa se naj posluži te redke prilike. V treh dneh pa toliko interesantne snovi!

Ponovimo na kratko:

Ravnatelj Schreiner: Seksualna pedagogika. Vsak dan po eno uro.

Profesor L. Lavtar: „Pojmovanje geometričnih funkcij“ in najbrže še: „O uporabi geometričnih funkcij“. Vsak dan po eno uro.

Profesor dr. Poljanec: Poglavja iz biologije: 1. Pepel. 2. Zdraljivost rastlinskih organov. 3. Deževnik.

Profesor dr. Fr. Ilešič: „Ilirska doba s posebnim ozirom na Stanka Vraza.“

Zdravnik dr. Anton Schwab: „Higiena ust in zob“.

Profesor dr. Pivko: V službi narodoznanstva.

(Opomba: V zadnji številki se je zgodila pomota. Tema se glasi: „V službi narodoznanstva“ ne pa „V službi nadzorstva“.)

Razdelitev predavanj na ure priobčimo prihodnjič.

Udeleženci tečaja lahko pridejo poslušat le ona predavanja, ki se jim zde zanimivejša, vendar bodo ure določene tako, da lahko vsak posluša vse.

Ker se bodo predavanja v ponedeljek, dne 5. septembra t. l. pričela že ob 8. uri zjutraj, bo večina kurzovcev itak prišla že v nedeljo v Maribor. Po možnosti bo isti večer prosti prijateljski sestanek.

Javljenje in pa honorar (pet kron) se naj naslovi na tajnika Ignacija Šijanca, učitelja v Gornjem gradu, ki na željo poroča o podrobnostih.

Izlet na Stnako Vrazov dom.

Učitelj dela vse leto naporno z umom, zakaj bi se o počitnicah ne odpočil in si privoščil nekaj prijetnih uric.

Take prijetne urice bodo gotovo one katere nameravamo preživeti v družbi tovarišev in tovarišic v lepih ormoško-ljutomerskih goricah.

Misel, pohiteti v stanovski družbi v štajerski raj — na dom največjega Ilirca našega Stanko Vraza — je našla v učiteljskih krogih radosten odmev.

Oglašajo se izletniki. Prosimo pa, da s vsak, ki se namerava tega izleta udeležit javi; kajti čim več nas bo, toliko ugodnejše znižanje vozne cene na železnici upamo doseči.

Navdušujte tovariše in tovarišice na skupn pot! Prijatelji in prijateljice učiteljstva dobro došli!

Največ izletnikov bo gotovo iz ormoškega in ljutomerskega okraja. Tudi ti se naj javijo, da bomo vedeli prilično število določiti.